

Israel-Canada Business Outlook

2006 י"ו

BlackBerry כמשל
מסעה של תעשיית
ההיי-טק הקנדית אל
השוק העולמי

קשרי ישראל-קנדה
מדוע שוכפל המודל של
קרן המו"פ המשותפת

אנרגיה מהצפון
חולות נודדים
בשוק הנפט

במדינת האינואיט
המפגש הלא ייאמן
בין תיירים, לווייתנים
ודובי קוטב

הארץ
International

המוסד יוצא לאור בשיתוף
לשכת המסחר ישראל-קנדה
ושגרירות קנדה

תוכן

יוני 2006

- ברכת שגריר קנדה בישראל עמ' 4
- הקו האדום של בומברדייה עמ' 4
- ברכת שגריר ישראל בקנדה עמ' 5
- אלכסנדר גרהאם בל, נורטל וישראל עמ' 5
- קנדה משכפלת את מודל קרן המו"פ המשותפת עם ישראל עמ' 6
- מאבק הישרדות יומיומי בצלו של הענק מדרום עמ' 8
- הידע קנדי, השוק אמריקני, המטרה: העולם עמ' 10
- חולות נודדים בשוק הנפט עמ' 11
- לשכת המסחר קנדה ישראל עמ' 12
- דובי קוטב, תיירים ומזחלות כלבים עמ' 14
- חבל על כל טיפת... מי שפכים עמ' 14

עורך | רוני ליפשיץ
עורכת המהדורה האנגלית | חווה וייס
תרגום | מרים בלום, אריה חשביה
עריכה | נטע פלג
עיצוב גרפי | סטודיו אורנה כהן
מנהלת הפקה | סמדר אברבוך
מנהל פרסום עברית | מיכה תייר
מנהלת פרסום אנגלית | אסנת קוהלי

מו"ל | "פוקוס הארץ" פוקוס הארץ
מנהלת מוספים מיוחדים | הדס הירשנזון-הס
מנהלת תחום עיתוני לקוחות | ענבל פלג
טל. 03-5121140, פקס. 03-5132457
דוא"ל. inbalp@haaretz.co.il

המוסף יוצא לאור בשיתוף לשכת המסחר
ישראל-קנדה ושגרירות קנדה

ברכת שגריר קנדה בישראל

קנדה תמכה בישראל, תמיכה חזקה ופעילה, מאז הקמתה. היום ממשיכה קנדה לדאוג לביטחונה של ישראל ולרווחתה, ובין ארצותינו קיימים יחסים הדדיים דינמיים ומתפתחים המושתתים על ערכים זהים.

הדברים מורגשים במיוחד ביחסי הסחר. הסחר הדו-צדדי שלנו יותר מהכפל מאז נחתם הסכם הסחר החופשי קנדה-ישראל (CIFTA, 1997) והגיע לשיא של 1.03 מיליארד דולר ב-2005 (360 מיליון דולר יצוא לישראל, 670 מיליון דולר יבוא מישראל). יתרה מזו, הסחר הדו-צדדי בתחום השירותים עלה על 265 מיליון דולר ב-2003. ב-2005 הסתכמו ההשקעות הזרות הדו-צדדיות הישירות ב-560 מיליון דולר.

מגוון תחומי הסחר וההשקעות משקף את תחכומם של שני המשקים. הייצוא העיקרי של קנדה לישראל היה אשתקד מכונות וציוד אלקטרוני, ציוד אופטי, חלפים למטוסים, פלסטיק ומכונות. הייצוא העיקרי של ישראל לקנדה כולל מכונות וציוד חשמליים, תרופות, ציוד רפואי וכימיקלים. בשנים האחרונות נוספו יהלומים לרשימת הפריטים הנמכרים ביותר בעקבות הפיכתה של קנדה לספק גדול של יהלומים איכותיים - ואך טבעי שזה יתאים לישראל, שהיא מן המובילות בעולם בסחר יהלומים.

בנוסף להסכם CIFTA, נתמכים יחסינו המסחריים על ידי קשת של הסכמים חשובים אחרים, לרבות הסכם המיסוי הכפול והסכם לשיתוף פעולה בחלל. אנו נהנים גם מקשרי האוויר הישירים בין קנדה וישראל באמצעות אייר קנדה ואל על, קשרים המהדקים את היחסים הכלכליים והאישיים בין שתי המדינות. קרן קנדה-ישראל למחקר ופיתוח תעשייתי (CIRDF) הוא אבן-פינה של שיתוף הפעולה התעשייתי מאז 1994 וממשיכה לקרב בין המגזרים החדשניים של מדינותינו.

יחסי המסחר האיתנים בין שתי המדינות מושתתים על מכנה משותף של אתיקה וערכים בעסקים. שמם של הקנדים הולך לפנייהם במצינונות, בתחרותיות ובהגיונות. קנדה יצרה סביבה עסקית ייחודית וחדשנית העוזרת לחברות לבצע השקעות ולצמוח בזירה העולמית. אנו ממשיכים למקד את מדיניותנו, התמריצים לעסקים והתמיכה באוניברסיטאות סביב תעשיות מפתח כגון טכנולוגיות מידע ותקשורת, מזון, ביוטכנולוגיה, תרופות, מכשירים רפואיים, החלל, פלסטיק, נפט וגז, כימיקלים וכלי-רכב.

משקיעים בכל רחבי העולם נוכחו לדעת שקנדה היא מקום מצוי לעשיית עסקים. מחקר של KPMG משנת 2006, "חלופות תחרותיות, מדיניות לעלויות בעסקים בינלאומיים", שיצא לאור במרס 2006, הראה שבקנדה עלויות העסקים הן הנמוכות ביותר בין שבע המדינות המתועשות הגדולות בעולם.

אני גאה מאוד ברמת ובאיכות המעורבות העסקית הקנדית בישראל. אני מוצא סיפוק עצום למראה המספר הגדול של חברות קנדיות הפעילות בישראל, ובמספר הגדל והולך של ישראלים המעוניינים לעשות עסקים עם קנדה. המעוניינים במידע נוסף על קנדה יכולים למצוא אותו באתר האינטרנט www.canadainternationak.gc.ca. אני מזמין אתכם גם להתקשר אל שגרירות קנדה, רחוב נירים 3 בתל-אביב, טלפון: 03-6363300.

דונלד סינקלייר
שגריר קנדה בישראל

פסים אל העתיד

הצעת בומברדייה לרכבת הקלה של תל אביב. מבוססת על דגם הפופולרי FLEXITY

חברת בומברדייה הקנדית הגיעה לארץ בעקבות הסכמי השלום. החברה מחוייבת לשוק הישראלי והחברה הבת, בומברדייה ישראל, משמשת כספק מרכזי של רכבות ומטוסי מנהלים, ומתמודדת על מכרז הרכבת הקלה של תל אביב

ההתמודדות על מכרז הרכבת הקלה של תל אביב מסמלת שלב נוסף בתהליך השתלבותה של יצרנית הרכבות והמטוסים הקנדית, בומברדייה, בכלכלה הישראלית. "החברה נכנסה לפעילות בישראל בעקבות תהליך השלום והתפתחויות ברכבת ישראל. תהליך השלום העלה את הרעיון שמישראל יוכל לפעול סניף, אשר יספק מוצרים למזרח התיכון כולו - שוק הכולל 300 מיליון בני אדם וסובל ממחסור בתשתיות רכבת מתאימות. במקביל, פרויקט חידוש פניה של הרכבת יצר הזדמנות עסקית בשוק הישראלי", הסביר מנכ"ל חברת בומברדייה ישראל, החברה הבת של בומברדייה הקנדית, יוסי דסקל.

"חידוש פניה של רכבת ישראל הפך את השוק המקומי למעניין. באוגוסט 1999 חתמה רכבת ישראל חוזה עם בומברדייה לאספקת קרונות דו-קומתיים ורמתא (RAMTA), מפעל התעשייה האווירית בבאר שבע, נבחר על ידי בומברדייה כשותף הישראלי לייצור כל הרכיבים המקומיים של הפרויקט. כיום, מתוך צי של קרוב ל-400 קרונות ברכבת ישראל - כ-300 קרונות הם מתוצרת בומברדייה". חברת בומברדייה היא יצרנית מובילה בעולם של פתרונות תחבורה חדשניים: החברה מייצרת מטוסים עבור תחבורה אזוירית ומקומית, מטוסי מנהלים ורכבות מסוגים שונים. בומברדייה היא חברה גלובלית שמרכזת בקנדה, המחזיקה ב-70 מפעלים ברחבי העולם ופועלת ביותר מ-100 מדינות. החברה מעסיקה 55,800 עובדים, והכנסותיה השנתיות מסתכמות בכ-15 מיליארד דולרים אמריקניים.

בומברדייה פעילה בארץ מעל עשר שנים. בתחום התעופה היא סיפקה ארבעה מטוסי דאש-7 לחברת ארקיע, וכעת היא מעוניינת לספק לישראיר, ארקיע ואל-על מטוסי נוסעים לטווחים בינוניים וקצרים. להערכת דסקל, רוב מטוסי המנהלים בישראל הם מתוצרת

עובר דרך בני ברק, רמת גן, מרכז תל אביב, יפו ומסתיים בבתי ים. בומברדייה מציעה במרכז את השימוש ברכבות קלות ממשפחת FLEXITY: חשמליות מודרניות בעלות מפלס נמוך וללא מדרגות, אשר תוכננו בשיטה מודולארית להוזלת הייצור והתחזוקה, וזכות לפופולריות רבה בערים המרכזיות באירופה, בין השאר בז'נבה, פרנקפורט, לונדון, מילאן, בריסל, פורטו ורבות אחרות. חברת בומברדייה ישראל מעסיקה כ-40 עובדים: מטה מצומצם ברמת גן, צוות הפועל בלוד ובחיפה ומעניק שירותים לרכבת ישראל, וקבוצת עובדים הפועלים במפעל רמתא של התעשייה האווירית בבאר שבע, המרכיב את קרונות בומברדייה. כיום, 40% מכל הרכבות בעולם הן מתוצרת בומברדייה. בחמש השנים האחרונות זכתה בומברדייה בכ-90% מהמכרזים לאספקת קרונות פרבריים דו-קומתיים באירופה, וכיום נוסעים בעולם כ-1,800 קרונות דו-קומתיים מן הסוג החדש ביותר, מתוצרת החברה - מהם 150 ברכבת ישראל. "בעתיד", אומר דסקל, "רכבת ישראל מתכוונת לחשמל את הקווים העיקריים של הרשת שלה, ולשם כך היא תזדקק לציוד נייד חשמלי, כגון קטרים, קרונות דו-קומתיים חשמליים וקרונות. אנחנו כאן כדי לספק את הצרכים הללו, ומתוך מטרה להיות שותף אמיתי בפיתוח תחבורה מסילתית ותעשייה תומכת רכבות בישראל".

בומברדייה, ביניהם הצ'לנג'ר והליר ג'ט המפורסמים. בעולם נמצאים כיום בשירות כ-2,000 מטוסי נוסעים מתוצרת בומברדייה, בעלי כושר תפוסה של 50-100 נוסעים בקווים קצרים ובינוניים.

הקו האדום

עד שנת 2003 פעלה בומברדייה בישראל באמצעות סוכנים. באותה שנה החליטה החברה על הקמת חברה בת ישראלית. "הפעילות המרכזית שלנו היא בתחום הרכבות", מסביר דסקל. "אנחנו מתמודדים על הקו העיקרי במכרז הרכבת הקלה בתל אביב (הקו האדום), במסגרת קבוצת ספידן (SPEEDAN)". בומברדייה שותפה בקבוצה ב-20%, לצד החברות הישראליות אביב, קרדן, תה"ל ושפיר הנדסה, החברה האוסטרית אלפין (Alpine), המתמחה בכריית מנהרות וחברת ההנדסה האמריקנית PB. המכרז נעשה בשיטת BOT, והקבוצה שתזכה בו תפעיל את הקו במשך 32 שנה.

המכרז צפוי להגיע לשלבי הסיום כבר ב-2006, ועל פי ההערכות יתחילו עבודות בניית הקו בשלהי 2007. לאחר חמש-שש שנות בנייה, צפוי הקו להתחיל לפעול בשנת 2012-13. הקו האדום הוא אחד מארבעה קווים שמהם תורכב תוכנית הרכבת הקלה של גוש דן, ונחשב לקו המרכזי והעמוס ביותר. הוא מתחיל בפתח תקווה,

ברכת שגריר ישראל בקנדה

קוראים יקרים,

שגרירות ישראל בקנדה שמחה לברך את כל העוסקים במלאכה של קידום הסחר בין המדינות, ואת לשכת המסחר ישראל-קנדה על הדפסת המוסף המיוחד על קנדה ועל עבודתה היומיומית.

קנדה וישראל שותפות לערכי יסוד כמו דמוקרטיה ושלטון החוק, ופוטנציאל הסחר בין שתי המדינות הוא גבוה ביותר. הסכם הסחר החופשי שנחתם לפני עשור שנים פתח בפני חברות קנדיות וישראליות אפשרויות בלתי מוגבלות לנצל הזדמנויות עסקיות יוצאות מן הכלל בשווקים מתוחכמים וליצור שותפויות חזקות שיתחרו ברחבי העולם.

קנדה, היא המדינה השנייה בגודלה בעולם. אוכלוסיית קנדה, וכך גם כלכלתה והרמה הטכנולוגית במדינה, מתפתחות ללא הרף. שווקים בענפים כמו מחצבים, טלקומוניקציה, בטחון ואבטחה, ביוטכנולוגיה והדמייה רפואית צומחים בקצב מהיר. אני משוכנע כי בנוסף להיותה של קנדה יעד תיירות פופולרי לישראלים, יותר ויותר חברות בישראל יבינו את הפוטנציאל הגלום בשיתוף פעולה עם חברות קנדיות ובמעורבות בכלכלת קנדה המשגשגת.

בנוסף להסכם הסחר (CIFTA) עומדים לרשות חברות ישראליות וקנדיות שורת הסכמים כמו אמנה למניעת כפל מס, פטור מאשרת מבקר וכן מוסדות כמו קרן המו"פ התעשייתי קנדה-ישראל (CIIRDF) שמטרתם לסייע במגוון פעילויות מסחר והשקעות. אני, צוות השגרירות באוטווה, הקונסוליות והנציגויות המסחריות בטורונטו ובמונטריאול עזרנו ונמשיך לתמוך בחברות ישראליות וקנדיות ובסחר ועסקים דו-צדדיים.

יש שהגדירו את הבעיה של קנדה כמדינה בעלת יותר מדי גאוגרפיה ופחות מדי היסטוריה ואילו את זו של ישראל כמדינה בעלת יותר מדי היסטוריה ופחות מדי גאוגרפיה. ביחד, מדובר בשילוב מדינות מנצח.

ב ב ר כ ה ,

אלן בייקר
שגריר ישראל בקנדה

"שתיים מתוך שלוש שיחות טלפון בישראל, עוברות דרך הציוד של נורטל"

חברת נורטל הקנדית רואה בישראל שוק אסטרטגי, המסייע לה להחדיר טכנולוגיות חדשות לשוק העולמי. בימים אלה היא מקדמת את רעיון המשרד הווירטואלי, כאמצעי לחסכון בעלויות תקשורת

סורין לופ, נשיא נורטל ישראל ושווקי מזרח אירופה. "נורטל מעודדת את הייצוא הישראלי"

הרומני, יש לנו משרדים ברומניה, בוורשה ובימים אלה אנחנו עומדים לפתוח משרדים גם בבולגריה, בזאגרב, בבולגריה ועוד. שווקים אלה נמצאים במהלך סגירת הפער הטכנולוגי מול המערב ואנחנו מתאימים להם פתרונות כדי לענות לדרישותיהם. ב-28 ליוני יערך הכנס השנתי של לקוחות נורטל ישראל במרכז הקונגרסים באירפורט סיטי ליד שדה התעופה בן-גוריון, במהלכו תכריז החברה על מוצרים

חדשים, פתרונות חדשים, ותציג יוזמה חדשה בתחום הפתרונות לעסקים. "בכנס נציג מוצרים בתחום הווידאו מבוסס אינטרנט (IPTV) וארכיטקטורת רשתות חדשה המאפשרת מיזוג בין פתרונות סלולריים לפתרונות ניידים. כיום אנחנו מקדמים את רעיון המשרד הווירטואלי. הנכונות של הלקוחות הישראלים לקבל זאת היא ממש מדהימה. המשרד הווירטואלי יחסוך לחברות עשרות אחוזים מהוצאות התקשורת. הוא מאפשר תקשורת, כולל שיחות וידאו, בכל מקום בעבודה, מכל אתר ומכל מחשב".

טכנולוגיות חדשות. אנחנו ספקי מוצרי הדור השלישי של פרטנר, ולאחרונה השקנו עם פרטנר את טכנולוגיית HSDPA, המאפשרת לספק תקשורת נתונים מהירה בטלפון הנייד. עם פלאפון השקנו טכנולוגיית CDMA של הדור השלישי, אנחנו ספקים מובילים של חברות בינלאומיות כמו ברק, ואנחנו ספק מוביל ברשת המיתוג של בזק, דרכה עוברות רוב השיחות.

אנחנו ספק מוביל במשרד הבטחון ופעילים מאוד בתחום הפתרונות העסקיים: כל בתי החולים מבססים את יישומי התקשורת הקריטיים על תשתית של נורטל. אנחנו מספקים תשתיות לתעשייה האווירית, לקופות החולים הכללית ומכבי ומספקים ללקוחותינו את תשתיות מרכזי השירות הטלפוניים מהמתקדמים בארץ. הפעילות העיקרית של נורטל ישראל היא בתחום המכירות, השיווק והתמיכה הטכנית. במקביל, החברה חתמה על הסכמי פיתוח עם חברות ישראליות בתחומים שונים.

מהי פעילות נורטל ישראל במזרח אירופה?

"אזור האחריות שלנו משתרע מרוסיה ועד פולין. מדובר באיזור המצוי בשלבי שינוי טכנולוגיים ובעל מאפיינים של שוק מתפתח. חלק מהמדינות מתפתחות מאוד, חלק הצטרפו לשוק האירופי המשותף. יש לו פוטנציאל גדול רב והוא נמצא בשלבי שינוי טכנולוגיים. זו ההתמקדות שלנו. כיום השוק העיקרי הוא השוק הרוסי ולאחרונה פתחנו במוסקוה משרד המעסיק 150 עובדים. אנחנו פועלים בשוק

"לחברת נורטל מחויבות אסטרטגית לשוק הישראלי", מסביר סורין לופ, נשיא ומנכ"ל נורטל ישראל, האחראית גם על כל השוק המזרח אירופי של חברת התקשורת הקנדית. "נורטל פועלת בשוק הישראלי יותר מ-25 שנה. נורטל הביאה לישראל את הטכנולוגיות המתקדמות ביותר, ושיתוף הפעולה שלה עם התעשייה הישראלית היה אחד ממחוללי הצמיחה של דור ההיי-טק בארץ. שיתוף הפעולה בין נורטל לבין חברות ישראליות מעודד ייצוא ישראלי בהיקף של מאות מיליוני דולרים בשנה. כיום אנחנו ספק מוביל של גופי תקשורת מהגדולים בישראל. להערכתנו, שתיים מתוך כל שלוש שיחות טלפון בישראל, קוויות וסלולריות, עוברות דרך הציוד של נורטל".

נורטל היא חברה מובילה באספקת פתרונות תקשורת עבור חברות תקשורת וארגונים עסקיים. החברה מספקת פתרונות חדשניים הכוללים שירותים ויישומים מקצה לקצה בטכנולוגיות פס רחב, פס רחב אלחוטי, קול על גבי נתונים (VoIP) ומולטימדיה, המאפשרים להם להתמודד עם אתגרי עולם התקשורת. נורטל היא חברה בין-לאומית הפועלת בכ-150 מדינות. החברה הקנדית נסחרת בבורסת של טורונטו וניו-יורק לפי שווי של 10.45 מיליארד דולר אמריקאי. מכירותיה בשנה האחרונה הסתכמו ב-10.5 מיליארד דולר. "השוק הישראלי נחשב לאסטרטגי לנורטל, לא בגלל הגודל אלא בזכות נכונותו לקבל דברים חדשים, בזכות הדרישות הגבוהות של הלקוחות בארץ ובזכות שיתופי הפעולה בישראל המאפשרים לפתח

קשרי קנדה ישראל: פוטנציאל סמתיין למימוש

ישראל היא המדינה הראשונה מחוץ ליבשת אמריקה, שעימה חתמה קנדה על הסכם סחר חופשי. הסכם שיתוף הפעולה הטכנולוגי בין שתי המדינות הפך למודל המועדף על קנדה לפיתוח קשרים עם מדינות נוספות, דוגמת סין, הודו וברזיל

רוני ליפשיץ

רכב תום-קאר ישראלי בהדגמת יכולות אבטחה. משמש פלטפורמה לפיתוח רובוט ממנוע ישראלי-קנדי

המדינות יגיע לכמיליארד דולר, ובשנה הבאה יעבור אותו. גם התיירים מקנדה מתחילים לגלות את ישראל: בשנת 2005 נרשמו מקנדה 51 אלף כניסות (3% מכלל הכניסות לישראל) – עלייה של 16% לעומת שנת 2004.

יהלומים בקרה

קנדה היא אחת מהארצות העשירות בעולם במחצבים ובחומרי גלם, ובכלל זה ביהלומים. רובם אמנם מיוצרים באתרים מרוחקים בצפון הקר של המדינה, אולם בהיקף מרשים: בשנת 2005 הסתכמה הפקת היהלומים הקנדיים בכ-13% מכלל היהלומים בעולם. על פי ההערכות, בשנת 2010 תפיק קנדה כ-25% מיהלומי הגלם בעולם, ובשנת 2020 יופקו בקנדה כמחצית מיהלומי הגלם בשוק העולמי. בקנדה מצויים מרות הפקה מעטים, אולם הם בעלי תפוקה רבה. מכרה Ekati הפיק בשנת 2005 כארבעה מיליון קראט; מכרה Diavik Mine הפיק 8.3 מיליון קראט ומכרה Jericho, אשר החל לפעול בשנת 2006, הוא בעל פוטנציאל של יותר מ-4.7 מיליון קראט בקצב של חצי מיליון קראט בשנה. חברת דה-בירס פותחת מכרה באגם Snap, שיתחיל להפיק ב-2008 בקצב של 1.5 מיליון קראט בשנה. האתר הוא בעל פוטנציאל הפקה כולל של יותר מ-27 מיליון קראט. באפריל 2006 ביקרה בארץ משלחת של תעשיית היהלומים מאזור ססקצ'ואן, אזור שבו עדיין לא שולטים תאגידי היהלומים הגדולים,

(CHIC), בהשקעה של כ-1.2 מיליארד דולר, לבניית כביש 6 – כביש האגרה הראשון בישראל. חברת CHIC פועלת מאונטריו, קנדה, ומתמחה בפיתוח כבישי אגרה. לחברה הסכמי פיתוח בהיקף של כשלושה מיליארד דולר. במהלך בניית אוטוסטרדת ETR 407 ליד טורונטו באורך של 69 קילומטר, היתה זו החברה הראשונה בעולם שפיתחה שיטת זיהוי וחיוב אוטומטית, בלא שימוש בעמדות תשלום – כפי שנעשה בכביש 6 בישראל. CHIC גם היתה החברה הראשונה בקנדה שפיתחה נתיב תחבורה לאומי במימון פרטי, במסגרת בניית אוטוסטרדת Cobequid, באורך של 45 קילומטר בנובה-סקוטיה, קנדה. בשנים האחרונות, היקף הסחר בין ישראל וקנדה נמצא בעלייה מתונה אך עקבית. בשנת 2000 הסתכם היקפו בכ-638 מיליון דולר, כאשר הייבוא מקנדה הסתכם ב-340.7 מיליון דולר והייצוא אליה הגיע ל-297 מיליון דולר. ב-2004, לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, התהפכו הייצוא והייבוא. אמנם הסחר בין שתי המדינות הסתכם בהיקף דומה של כ-642 מיליון דולר, אולם המאזן החיובי יותר היה של ישראל: הייצוא לקנדה הסתכם בכ-385 מיליון דולר, בעוד הייבוא ממנה ירד ל-247 מיליון דולר.

בשנת 2005 הסתכם הייבוא מקנדה ב-320.4 מיליון דולר, והייצוא לקנדה הגיע ל-482.7 מיליון דולר. כלומר, היקף הסחר ההדדי צמח ליותר מ-800 מיליון דולר, אולם ישראל המשיכה להגדיל את הפער המסחרי לטובתה. ב-2006, על פי ההערכות, היקף הסחר בין שתי

קנדה וישראל הן שתי מדינות בעלות קווי דמיון רבים, המזמינים שיתוף פעולה עמוק ביניהן: שתי המדינות הן בעלות המספר הגדול ביותר של חברות טכנולוגיות הנסחרות בבורסת נאסד"ק בארה"ב; שתיהן מדינות הגירה בעלות אוכלוסייה מגוונת וריבוי לשונות; בשתי המדינות תעשיית היהלומים הינה תעשייה אסטרטגית משותפת; המדינה תומכת בתעשייה טכנולוגית מפותחת, ושתיהן חיות בצלה של ארצות הברית.

אלא שלמרות נקודות הדמיון הרבות, שיתוף הפעולה הכלכלי בין שתי המדינות מצוי רק בראשית דרכו, לפחות מבחינת הפוטנציאל הטמון בו.

שיתוף הפעולה המשמעותי הראשון בין שתי המדינות החל לפני 25 שנה, עם חתימת הסכמי שיתוף הפעולה בין חברת נורטל הקנדית לבין חברות התקשורת הישראליות תדיראן תקשורת וטלרד. שתי החברות הישראליות החלו לייצר מרכזיות טלפונית גדולות על בסיס ידע שקיבלו מנורטל, חברת התקשורת הגדולה ביותר בקנדה, אשר הוקמה כבר בשנת 1895. מרכזיות אלו שימשו כעמוד השדרה של מהפכת התקשורת הדיגיטאלית של בזק ובעיני רבים, הידע שהתקבל מנורטל היה אחד ממנועי הצמיחה של תעשיית התקשורת הישראלית כולה.

בשנים האחרונות נוצר שיתוף פעולה ישראלי-קנדי נוסף בהיקף גדול, עם הקמתה של חברת דרך ארץ בבעלות אפריקה-ישראל והצטרפות חברת Canadian Highways International Corporation

והתקנת פרוטוזות דנטאליות. חברת Frontline Robotics מאונטריו מפתחת, בשיתוף פעולה עם מפעל להב של התעשייה האווירית, כלי רכב אוטונומי בעל יכולת זיהוי תלת-ממדית של אובייקטים. מטרת הפרויקט: שילוב מערכת של בקרת תנועת רובוט קנדית בכלי הרכב הישראלי, Guardian, הבנוי על שלדת תום-קאר. חברת Passat מטורונטו וחברת Raicol Crystal מיהוד מפתחות ומייצרות מערכת לייזר הפועלת בתדר מהיר מאוד, ליישום במוצרי לייזר ידניים, כדי

שפותחה בישראל בתוך מערכות בקרת האקלים והאורור של ונמאר, על מנת להקטין את הרעש הנלווה לפעולתן. סילנטיום (Silentium), שהוקמה ב-1997 ופועלת ברחובות, פיתחה שבב האחראי על בקרה אקטיבית של הרעש, על מנת להפחית את הרעשים המאפיינים מוצרים רבים המשווקים ללקוחות קצה, דוגמת רעשי מחשבים, מכונות ייצור, מערכות אורור ועוד. המערכת בנויה משלושה מרכיבים: מיקרופון הממוקם סמוך למקור

בנסיון להרחיב את שיתוף הפעולה עם תעשיית היהלומים בישראל. מרטין אירווינג, ראש מינהל המינרלים בממשלת הטריטוריה ססקצ'וואן, אמר במפגש עם יהלומנים מישראל: "לנו יש את חומר הגלם, אבל לכם יש את הידע והטכנולוגיה - ביחד אפשר לעשות הרבה מאוד". לדבריו, מדובר בהזדמנות עבור היהלומנים הישראליים, שכן המס על יהלומים בקנדה הופחת לאחרונה ל-6%, אולם בשנים הקרובות מתכננת הממשלה הפדרלית להמשיך ולהפחיתו ל-2% במסגרת הפחתה מדורגת, אשר תסתיים עם ביטול מלא של המס על יהלומים. השאלה הגדולה היא, האם היהלומנים בישראל ירימו את הכפפה הקנדית. תעשיית היהלומים בקנדה זוכה לעידוד ממשלתי רב, הכולל תמיכה ממשלתית בחיפושים ובכרייה. בנוסף, קנדה מאופיינת בתשתיות מחקר, שירותים פיננסיים ומשפט המאפיינות מדינות מפותחות, בניגוד לאתרי כרייה אחרים בעולם, שבהם תעשיית היהלומים מתמודדת עם סביבת העולם השלישי.

ביוני 2005 הכריזו שר המסחר של קנדה, ג'ים פטרסון ושר התעשייה, דיוויד אמרסון, על תוכנית חמש שנתית בינלאומית בתחומי הביוטכנולוגיה, האנרגיה וטכנולוגיות מידע ותקשורת בשיתוף עם ישראל, ברזיל, סין והודו

שהיו בטוחים לשימוש ולא יפגעו בעיניים. במאי 2005 החליטו שתי המדינות לחתום על הסכם להמשכת הקרן עד לשנת 2010, ולהגדילה להיקף כולל של 20 מיליון דולר לחמש שנים. בעקבות ההסכם, הפכה ישראל לשותפה הטכנולוגית הוותיקה ביותר של קנדה. במהלך פגישה עם המדען הראשי במשרד התמ"ת, אלי אופר, אמר השר הקנדי למסחר בינלאומי, ג'יימס פטרסון, שהשקעה של עשרה מיליון דולר בקרן בעשור האחרון הניבה, לעסקים הקנדיים בלבד, הכנסות בהיקף של יותר מ-70 מיליון דולר. במהלך הפגישה אושרו חמישה פרויקטים חדשים בתחומי התעופה, המכשור הרפואי, התוכנה ומגזר הייצור, בהיקף כולל של שמונה מיליון דולר. בעקבות הצלחת הקרן המשותפת, החליטה קנדה לייסד קרנות נוספות במתכונת CIIRDF.

ביוני 2005 הכריזו שר המסחר של קנדה, ג'ים פטרסון ושר התעשייה, דיוויד אמרסון, על תוכנית חמש שנתית בינלאומית בתחומי הביוטכנולוגיה, האנרגיה, וטכנולוגיות מידע ותקשורת בשיתוף עם ישראל, ברזיל, סין והודו. כעבור שלושה חודשים נחתם הסכם לשיתוף פעולה חמש שנותי עם הודו, בהיקף של כ-6.75 מיליון דולר, על פי מתכונת ההסכם עם ישראל.

הרעש ודוגם אותו, רמקול הממוקם סמוך למשתמש ומעבד אותות ספרתי, המעבד את האות הנקלט במיקרופון ומפיק ממנו אות זהה בפאזה הפוכה. אות זה משודר דרך הרמקול, כדי לבטל את מקור הרעש הראשוני.

בתחילת השנה סיפקה סילנטיום פתרון דומה למפעל ייצור של חברת ג'נרל מוטורס בארה"ב. בעקבות הצלחת הפרויקט, החלה החברה לעבוד עם חטיבת האבזור הפנימי של GM. היעד הוא להפחית את הרעש בתוך כלי הרכב באמצעות הקלטתו, למידתו ושידור רעש זהה בפאזה הפוכה. מערכת הדגמה ראשונה הותקנה ב-2005 במכונת השטח Yukon של ג'נרל מוטורס. בעקבות הצלחת ההדגמה, החלה סילנטיום בפיתוח מערכת עבור דגמים של חברת דלפי, ספקית ראשית של ג'נרל מוטורס. להערכת מנכ"ל סילנטיום, יוסי ברת, הדגמים הראשונים ייצאו לשוק ב-2008.

פרויקטים נוספים שקיבלו סיוע מ-CIIRDF הם: חברת ביוקסל פארמה מקוויבק מפתחת ביחד עם חברת פולג'ן שיטת העברת תרופה נגד סרטן אל אתרי הגידולים הספציפיים, על בסיס פולימר שפותח בישראל ותורפה מקנדה. חברת התוכנה סדרה סופטוור מקנדה מפתחת עם חברת I-dent מהוד השרון פתרון מבוסס אינטרנט לתכנון

שכפול קרן המו"פ ישראל-קנדה

בשנת 1997 נחתם הסכם שחר חופשי בין ישראל לקנדה - ההסכם הראשון של קנדה עם מדינה מחוץ ליבשת אמריקה. שלוש שנים לפני החתימה, ב-1994, הקימו שתי המדינות את קרן המו"פ התעשייתי המשותפת CIIRDF, במטרה לקדם את שיתוף הפעולה בתחום המחקר והפיתוח בין חברות משתי המדינות. במהלך כל שנות פעולתה, השקיעו שתי המדינות מיליון דולר בשנה כל אחת, בהפגשת חברות קנדיות וישראליות ובמימון פרויקטי מו"פ תעשייתיים משותפים. הקרן פועלת בשלושה ערוצים עיקריים: שידוך בין חברות ישראליות לחברות קנדיות; קידום יתרונות שיתוף הפעולה בין שתי המדינות, הנחשבות ככאלו ששמות דגש מיוחד על תחום הפיתוח התעשייתי, ומימון עד 50% מפרויקטי מחקר ופיתוח משותפים, בדומה לפעילותה של קרן BIRD לפיתוח משותף אמריקה-ישראל. מאז הקמתה תמכה הקרן בכ-40 פרויקטים שונים, בהם שיתוף פעולה בין חברת סילנטיום מרחובות לבין יצרנית מערכות האורור הקנדית ונמאר ונטיליישן. מטרת הפרויקט הינה לשלב את מערכת בקרת הרעש הייחודית

Advocating for Strong Canada-Israel Ties

The Canada-Israel Committee (CIC) is the Canadian Jewish community's central pro-Israel advocacy organization, working with the political, media and business sectors in both Canada and Israel to advance and strengthen a dynamic bilateral relationship.

CIC is pleased to support a range of activities that reinforce Canada-Israel ties, including specialty missions to both Israel and Canada. We welcome partnership initiatives.

www.cicweb.ca

National HDQ, Ottawa
100 Sparks Street, Suite 600,
Ottawa, Ontario K1P 5B7
Telephone 613-234-8271
Shimon K. Fogel, Chief Executive Officer
shimonfogel@cicweb.ca
David Cooper, Director of Government Relations
davidcooper@cicweb.ca

Israel Office, Jerusalem
POB 7280 Jerusalem 91072
Telephone 02-620-2413
David M. Weinberg, Director
dweinberg@cicweb.ca
Franck Azoulay, Missions Director
franckazoulay@cicweb.ca

בצלו של הענק הדרומי

קנדה, אשר רק ב-1982 קיבלה באופן רשמי את עצמאותה המדינית מבריטניה, מתמודדת מדי יום על עצמאותה הכלכלית מול ארצות הברית – מעצמת העל השוכנת לאורך גבולה היבשתי היחיד

אבנר גדות

מס מיוחד על סחורות מיובאות הנהנות מסובסידיות לא הוגנות במקומות מוצאן. קנדה טענה שהחוק האמריקני לא מאפשר זאת, שכן העץ הקנדי אינו מוצר שניתן להגדירו כסחורה, אלא כחומר גלם המגיע לתעשיות רבות ושונות. במהלך העימותים, לא היססה קנדה לערב בסכסוך המסחרי גם את מוסדות הסכם הסחר החופשי לצפון אמריקה (NAFTA) ואת ארגון הסחר העולמי (WTO).

פתרון פוליטי

תעשיית העץ המעובד והלבידים מהווה את אחד ממגזרי התעשייה החשובים ביותר לייצוא הקנדי, שכן יצרני הלבידים מקנדה החזיקו בשליש מהשוק האמריקני. בשנת 2005 לבדה הסתכם יצוא הלבידים מקנדה לארצות הברית ביותר מ-8.5 מיליארד דולר קנדי – מעל 2% מהיקף המסחר המשותף בין שתי המדינות.

במרץ השנה נפגשו ראש הממשלה השמרני החדש, סטיבן הרפר

ליחסים טובים עם ארצות הברית ישנה חשיבות אסטרטגית: קנדה נהנית מעודף מסחרי משמעותי מול השותפה העיקרית שלה, הצורכת מעל 85% מכלל הייצוא הקנדי

והנשיא ג'ורג' בוש, והודיעו על רצונם בסיום הסכסוך. כעבור חודש הוא הסתיים. באפריל 2006, לאחר 24 שנות סכסוך, הגיעו שתי המדינות לפשרה, לפיה תימנע ארצות הברית מהיטלים מיוחדים על העץ הקנדי, בתנאי שמחירו יהיה מעל לסף שנקבע בין שתי המדינות. בשלב הנוכחי, מדובר במחיר סף של 355 דולרים אמריקניים לאלף לוחות. במקביל, ארצות הברית תחזיר את חמשת מיליארד הדולרים שהיא גבתה בשנת 2002 בהיטלים שונים: מתוכם, ארבעה מיליארד דולר יוחזרו ליצרנים קנדיים, חצי מיליארד יועבר לידי יצרנים אמריקנים והחצי הנותר ישמש למימון פעולות משותפות.

ליחסים טובים עם ארצות הברית חשיבות אסטרטגית: קנדה נהנית מעודף מסחרי משמעותי מול השותפה העיקרית שלה, הצורכת מעל 85% מכלל הייצוא הקנדי. קנדה היא המדינה הזרה בעלת המספר הגדול ביותר של חברות הנסחרות בבורסת נאסד"ק, והיא ספקית האנרגיה הזרה הגדולה ביותר של ארצות הברית, ומספקת לה נפט, גז, אורניום וכוח חשמלי.

רמת השילוב של שתי הכלכלות באה לידי ביטוי במאפייני ההשקעות הזרות של גופים קנדיים: בשנת 2005 הסתכמו ההשקעות הקנדיות במדינות זרות ב-465 מיליארד דולר. אולם 46% מהשקעות אלו, בהיקף של 214 מיליארד דולר, בוצעו בארצות הברית. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של קנדה מסבירה את ההשקעות החריגות בכך שחברות קנדיות, שרובן ממוקמות לאורך גבול קנדה-ארצות הברית, ביצעו את ההשקעות בנכסים שלהן – בארצות הברית עצמה.

היסטוריה של נאמנות לכתר

השלוש הזה נמשך זמן קצר, וב-1776 פרצה מלחמת העצמאות של ארצות הברית, כאשר מושבותיה התמרדו כנגד הכתר הבריטי. ארצות הברית ניסתה לגייס אל המרד את המושבות הקנדיות, אך בלא הצלחה. היא אפילו ניסתה לכבוש את קוויבק – ונכשלה. קנדה נשארה נאמנה, וקיבלה עצמאות רשמית מבריטניה רק במחצית השנייה של המאה העשרים.

לקנדה עדיין קשרים מיוחדים עם בריטניה: מלכת בריטניה, אליזבת השנייה, היא גם מלכת קנדה ומיוצגת על ידי מושל קנדה, שבפועל ממונה על ידי ראש ממשלת קנדה. החוקה הנוכחית היא משנת 1982, השנה בה הפכה קנדה למדינה עצמאית לגמרי וקיבלה את מגילת הזכויות והחירויות (Charter of Rights and Freedoms), המשמשת כחוקה של קנדה. עד אותה שנה, החוקה הקנדית נקבעה בחוק הבריטי לצפון אמריקה משנת 1867, וכל שינוי בה דרש את

אישור הפרלמנט הבריטי. אמנם קנדה היא חברה בחבר העמים הבריטי, אולם קשריה המיוחדים עם בריטניה נעלמו ברובם והיא מדינה עצמאית לכל דבר.

כיום מתנהל בקנדה משטר פדרלי, המאפשר רמה גבוהה מאוד של אוטונומיה לעשר הפרובינציות השונות, כאשר לשלוש הטריטוריות הצפוניות – יוקון (Yukon), נורת'ווסט (Northwest) ונונאוט (Nunavut) – מעמד של טריטוריות עם ממשל כמעט עצמאי, מלבד תחום סמכויות השיפוט והשליטה על משאבי הטבע, המצוי בשליטת הממשלה הפדרלית. 85% מתושבי נונאוט הם אינואיט (בעבר קראו להם אסקימוסים – היום השם הזה נתפס ככינוי גנאי), ובפועל הם נהנים גם משלטון עצמי וגם מהיותם אזרחי קנדה.

למרות שקנדה וארצות הברית הן בעלות ברית כלכליות ופוליטיות, היחסים ביניהן התחממו בעקבות הבחירות האחרונות בינואר 2006, שבהן נבחרה ממשלה שמרנית. אחד מיעדיה של הממשלה הוא להדק את הקשר עם ארצות הברית, דבר שבא לידי ביטוי מייד בסיום סכסוך הלבידים הארוך בין שתי המדינות.

מדובר באחד מסכסוכי הסחר המתמשכים ביותר בהיסטוריה של הכלכלה המודרנית. לב הסכסוך נעוץ בטענה של חברות עץ אמריקניות, לפיה תעשיית העץ הקנדית זוכה לסבסוד לא הוגן מצד הממשלה הפדרלית והשלטונות הפרובינציאליים. כתוצאה מכך, עצים קנדיים נמכרו בשוק במחירים זולים בהרבה מהמחירים של עצים שנחטבו ועובדו בארצות הברית. על פי חוקי המסחר האמריקניים, ניתן להטיל

ב-16 בספטמבר 2006, תתחיל לנוע לאורך כבישי צפון אמריקה שיירת המשאיות הגדולה ביותר בעולם: למעשה, 36 שיירות קטנות אשר ינועו במקביל במסלולים שעדיין לא נקבעו סופית. המארגנים, ארגוני נהגי משאיות מארצות הברית ומקנדה, מצפים כי לפרוייקט השיירה יצטרפו 4,000 משאיות לפחות – מספר שיכניסה מיידית לספר השיאים של גינס, וישמש ליוס תרומות עבור אירועי ה-Special Olympics בקנדה ובארזה"ב.

שיירת הענק תמחיש לכל צופה את היחסים המורכבים בין שתי המדינות. מחד, את תלותה הכלכלית הגדולה של קנדה בארצות הברית ומאידך, את נסיונותיה של האחרונה לשמור על אי-תלות במשק הגדול שבדרומה, ולשמר מאפיינים של מדינת רווחה אירופית. שכן קנדה היא, במונחים רבים, פרויקט אירופי במהותו – במיוחד בריטי וצרפתי.

השם "קנדה" הוא עיוות של המילה האינדיאנית קאנאטה (Kanata), שמשמעותה היא מקום ישוב. המדריכים האינדיאנים, שסיירו עם החוקר הצרפתי ז'אק קרטייה בשנת 1535, השתמשו במילה זו כדי לציין את היישוב הזעיר סטדקונה, המוכר היום כקוויבק. במהרה התרחב השימוש במילה כדי לציין את ההתיישבות הצרפתית בקנדה, ובמפה שהודפסה בשנת 1547 כבר מוגדר כל האזור שמצפון לנהר סנט לורנס כ"קנדה". אלא שבמקביל לצרפתים, גם הבריטים התיישבו בקנדה, ומיד פרצו קרבות בין צרפת לבריטניה על השליטה בקנדה ובכל שטחי צפון אמריקה. מלחמות אלה לא פסקו עד לשנת 1763, שבה הובסה צרפת ונאלצה להעביר לבריטניה את כל מושבותיה בצפון אמריקה, כולל חבל קוויבק המורכב מדוברי צרפתית.

קנדה: תעודת זהות

שטח: 10 מיליארד קמ"ר.
אוכלוסייה: 33 מיליון תושבים.
שפה: אנגלית (59.3% מהאוכלוסייה), צרפתית (23.2%), אחרות (17.5%).
ערים מרכזיות: טורונטו (4.3 מיליון תושבים), מונטריאול (3.2 מיליון תושבים), ונקובר (1.9 מיליון תושבים), אוטווה – הבירה (מיליון תושבים).
הקהילה היהודית: 375 אלף איש – רובם בטורונטו (180 אלף) ובמונטריאול (93 אלף).
כוח עבודה: 16.3 מיליון עובדים, מהם מועסקים 2% בחקלאות, 14% בתעשייה, 5% בענפי הבנייה, 75% בענפי השירותים ו-4% במקצועות אחרים.
אבטלה: 6.8% ב-2005.
משתמשי אינטרנט: 20.9 מיליון.
תוחלת חיים: 80.2 שנה.

הידע קנדי, השוק אמריקני, המטרה: העולם

משפט הפטנטים שאותו ניהלה בארה"ב חברת RIM על עתיד האביזר הנייד BlackBerry, ממחיש את משקלה הגובר של קנדה בתעשייה הטכנולוגית העולמית. כיום, מחפשים המשיקים את היהלום הבא של התעשייה הקנדית בתוך מאגר חברות הביוטכנולוגיה החדשות שנוסדו במדינה

רוני ליפשיץ

מרכז העסקים של ונקובר, קולומביה הבריטית

הון בסיכון אמריקאי

איגוד קרנות ההון סיכון של קנדה (CVCA) מאגד 1,100 קרנות, המנהלות מעל 50 מיליארד דולר בהשקעות. בשנת 2005 השקיעו הקרנות 2.2 מיליארד דולר בחברות קנדיות - גידול של 32% לעומת 2004. מתוך כלל ההשקעות, כ-51% הושקעו בטכנולוגיות מידע ותקשורת, וכשליש בביוטכנולוגיה. ברבעון הראשון של 2006 השקיעו קרנות ההון סיכון הקנדיות כ-390 מיליון דולר בחברות סטארט-אפ מקומיות - גידול של 13% לעומת הרבעון הראשון ב-2005. נשיא ה-CVCA, ריק נתן, מסר בהודעה לעיתונות של האיגוד, כי נתון זה מלמד על הקשר ההדוק בין תעשיות ההיי-טק של קנדה ושל ארצות הברית, שכן בתקופה זו גדלו ההשקעות של הקרנות בכ-12% - שיעור כמעט זהה לשיעור הצמיחה בקנדה.

ופיתוח - 40% מכלל השקעות המו"פ הפרטיות במדינה. תעשיית התעופה הקנדית נחשבת לרביעית בגודלה בעולם: היא מעסיקה 75 אלף עובדים, כוללת 400 חברות ומכירותיה ב-2003 הסתכמו ב-21 מיליארד דולר. 11 אוניברסיטאות בקנדה מעניקות תארים מתקדמים בתחומי התעופה. חטיבת המידע העסקי של העיתון אקונומיסט קבעה בשנת 2005, שקנדה היא המקום הטוב ביותר בעולם להשקיע בו בחמש השנים הבאות (2005-2009) מבין כל מדינות ה-G-7.

תעשיית הביוטכנולוגיה בקנדה כוללת 496 חברות, מתוכן 81 חברות נסחרות בבורסה, ונחשבת לשנייה בגודלה בעולם אחרי תעשיית הביוטכנולוגיה של ארצות הברית. בשנת 2003 הסתכמו ההשקעות בתעשייה ב-1.5 מיליארד דולר, וההכנסות הגיעו ל-3.8 מיליארד דולר. העסקה הגדולה ביותר השנה היתה רכישת AMIH האמריקאית על ידי חברת Angiotech הקנדית, תמורת 250 מיליון דולר אמריקניים. העסקה השנייה בגודלה ברבעון היתה גיוס 105 מיליון דולרים אמריקניים על ידי חברת Labopharm, למימון הוצאה לשוק של משכך כאבים חדש.

רבים מעריכים כי תעשייה זו מתחילה תהליך של צמיחה, והיא עשויה להחליף את תעשיית המידע והתקשורת כתעשיית ההיי-טק המובילה במדינה. כך למשל, סקר רישום פטנטים של ה-OECD לשנת 2005, מעריך שקנדה היא אחת משלוש המדינות המובילות ברישום פטנטים בתחום הביוטכנולוגיה.

להערכת חברת Equicom Group, בשנת 2006 יסתכמו ההשקעות בחברות ביוטק קנדיות בכמיליארד דולר - גידול של 25% לעומת 2005. מייקל דני, מנהל חברת ההשקעות Weatwind Partners, אמר בראיון לאתר החדשות הקנדי The Globe and Mail, כי למיטב ידיעתו שמונה חברות קנדיות בתחומי הביוטכנולוגיה והמכשור הרפואי נערכות בימים אלה לביצוע הנפקות ציבוריות. "זהו שוק הנפקות הפעיל ביותר שראיתי מזה חמש שנים", אמר.

אולם מה שנראה בתחילה כמשפט קצר, הפך לסאגה מתמשכת. בתחילה דרשה NTP פיצוי בגובה של 23 מיליון דולרים אמריקניים, ואילו בית המשפט בארה"ב פסק 53 מיליון דולר והפסקת השירות של BlackBerry בארה"ב. חברת RIM ערערה וביקשה ממשרד הפטנטים לבדוק את תקפות הפטנטים של NTD. במרץ 2005 הגיעו שתי החברות להסכם פיצויים בגובה של 450 מיליון דולר, אולם המו"מ התפוצץ והנושא חזר לבית המשפט. רק לפני חודשיים, במרץ 2006, נחתם הסכם פשרה מחוץ לכותלי בית המשפט: RIM תפצה את NTP בסכום עתק של 612 מיליון דולר.

המשפט המתקשר הפנה את אור הזרקורים אל התעשייה הקנדית, ובדרך אגב גם אל מיקומה המיוחד: חברת RIM צמחה מתוך מערכת המחקר המדעי בקנדה, נהנתה מסיוע ממשלתי בשלב הפיתוח הטכנולוגי והחלה את דרכה העסקית מעבר לגבול - בארצות הברית. ואכן, מעמדה המדעי של קנדה מעורר קנאה. דוח הציטוטים המדעיים של חברת ISI Thomson מדרג את קנדה במקום השישי בעולם במספר המאמרים המתפרסמים על ידי חוקרים קנדיים, במקום השישי בעולם במספר הציטוטים ממאמרים קנדיים ובמקום ה-16 מבחינת מספר הציטוטים למאמר.

הגירת המדענים

אחת מהסיבות למעמד זה נעוץ בתקציבים הנדיבים של הקרן הקנדית לחדשנות (Canada Foundation for Innovation), שהוקמה בשנת 1997 בתקציב של כ-3.5 מיליארד דולר. הקרן מממנת עד 40% מעלויות התשתיות המדעיות, ובשנת 2006 אישרה מימון פרויקטים מדעיים בהיקף של יותר מ-11 מיליארד דולר. במרץ 2006 הכריזה ה-CFI על תוכנית מיוחדת בשם Leaders Opportunity Fund בהיקף של יותר מ-23 מיליון דולר, אשר נועדה להגביר את האטרקטיביות של קנדה להגירת מדענים בעלי פוטנציאל מבטיח.

קרן זו היא המשך של קרן ותיקה יותר, New Opportunities Fund, אשר סייעה בהבאת 3,000 מדענים לקנדה מאז החלה לפעול ב-1998. דוח הארגון לשיטוף פעולה כלכלי (OECD) מ-2005 מעריך שקנדה היא אחת מהמדינות הנהנית ביותר מהגירה של עובדים מיומנים. רוב המהגרים המיומנים בעולם התמקמו באחת מארבע המדינות הבאות: ארה"ב (7.8 מיליון), האיחוד האירופי (4.7 מיליון), קנדה (2 מיליון) ואוסטרליה (1.4 מיליון).

תעשיית המידע והתקשורת הקנדית מעסיקה כחצי מליון עובדים, והכנסותיה בשנת 2005 הסתכמו בכ-130 מיליארד דולר. בשנת 2004 השקיעו חברות מידע ותקשורת מעל חמישה מיליארד דולר במחקר

לפני חודשיים הסתיים מאבק על זכויות פטנטים אשר כל תעשיית התקשורת העולמית עקבה אחריו בנשימה עצורה. הכל החל לפני חמש שנים, כאשר דונאלד סטאוט, עורך דין ושותף בחברת NTD מהעיר מקלן, וירג'יניה, קרא ידיעה עיתונאית על מוצר חדש בשם BlackBerry של החברה הקנדית Research In Motion. המוצר הינו מכשיר דיגיטלי ידני, המאפשר לקבל הודעות דואר אלקטרוני לאנשים המצויים בתנועה מבלי להתחבר למחשב, לקרוא אותן ולענות להן בנוחות רבה, בדומה למענה במחשב אישי.

סטאוט המתין בדיוק לידיעה מסוג זה: חברת NTD היא חברת אחזקות פטנטים, שהוקמה בשנת 1992 על ידי הממציא תומאס קמפנה ועורך הדין דונאלד סטאוט. החברה מחזיקה ב-50 פטנטים שונים, כולל דואר אלקטרוני נייד. מיד לאחר שקרא את הידיעה, פנתה החברה לבית המשפט ותבעה את RIM. חברת NTD דרשה לכפות הסכם רישוי פטנטים על RIM, או לחלופין, לאסור עליה לספק את שירות הדואר האלקטרוני הנייד.

RIM היא אחד מהיהלומים הנוצצים ביותר בכתר ההיי-טק הקנדי. החברה נוסדה בשנת 1984 על ידי שני סטודנטים מאוניברסיטאות וטרלו ווינדזור באונטאריו, שניסו לקשר רשתות תקשורת נתונים אל אביזר נייד. בתחילה פיתחה החברה מודמים ניידים וטרמינלים ניידים לנקודות מכירה. בשנת 1996 היא הציגה את מכשיר הזימונית הדו-כיווני הראשון וב-1998 חשפה את הדגם הראשון של מכשיר ה-BlackBerry (אוכמנית). במקביל, חתמה החברה על הסכמים עם ספקיות תקשורת סלולארית המאפשרות להעביר את המידע למכשיר וממנו וכעבור שנה הונפקה בנאסד"ק ומכירותיה החלו נוסקות.

סיוט מתמשך

בשנה האחרונה הסתכמו מכירות RIM ביותר משני מיליארד דולרים אמריקניים. לחברה בסיס לקוחות של חמישה מיליון משתמשים, הצומח בקצב של חצי מיליון משתמשים חדשים ברבעון, והיא מרחיבה את שירותיה אל השוק העסקי ואל תחומים גיאוגרפיים חדשים: רק לאחרונה היא הודיעה על כניסה לשוק הסיני, על הסכם שיתוף פעולה אסטרטגי עם יבמ ועל מתן שירות ייעודי ללקוחות yahoo.

על רקע זה, ברור מדוע התעשייה עצרה את נשימתה כשהחל המשפט: על הפרק עמדה שאלת עתידם של שירותי הנתונים הסלולאריים ומכשירי ה-PDA האלחוטיים. האפשרות שצייד פטנטים יוכל להשבית שירות של חברה גדולה, עוררה אימה בקרב כל חברות האינטרנט הגדולות.

חולות נודדים בשוק הנפט

האמרת מחירי הנפט לצד התפתחויות טכנולוגיות הפכו את "חולות הנפט" בקנדה מקוריוז גיאולוגי למאגר הנפט השני בחשיבותו בעולם. אורמת מישראל פיתחה שיטה להפקתו, וארה"ב וסין כבר נאבקות על עתידו

ד"ר דורון גל

אנו חיים בתקופה שבה הנפט, שהוא משאב הטבע החשוב ביותר להנעת הכלכלה העולמית בעשורים האחרונים, הופך להיות פחות ופחות זמין. מחד, ההתפתחות התעשייתית והכלכלית של ענקיות האוכלוסין באסיה, סין והודו, ושל מדינות מתפתחות נוספות, מגבירה מאוד את הביקוש העולמי לנפט. אולם מאידך, רוב עתודות הנפט העולמיות הן ותיקות מאוד, ותפוקתן הפסיקה לצמוח ונמצאת בדעיכה.

כדי לפצות על דלדולם של שדות הנפט הוותיקים, יש למצוא שדות נפט חדשים וגם לייעל את הפקת הנפט מהשדות הפעילים. אולם קצב הגילוי של שדות נפט חדשים נמצא בירידה תלולה מאז אמצע שנות השישים, וזאת למרות מאמצי החיפוש הרבים והיקרים. גם למאמצי הייעול של הפקת נפט משדות קיימים ישנם גבולות פיזיקליים טבעיים, ובנוסף הפקה שכזו גם מותנית בהשקעה כספית וטכנולוגית רבה מאוד. כדי להשיג מימון זה, יש צורך בגישה קלה של גורמי מימון וחברות בעלות טכנולוגיה מתקדמת אל שדות הנפט, אולם גם כאן הקושי גדול, מכיוון שכ-80% ממאגרי הנפט בעולם מולאמים ומופקות עליהם חברות לאומיות שאינן מאופיינות ביעילות רבה או בהתקדמות טכנולוגית.

לאור דילמות אלו, רבים בתעשיית הנפט מאמינים כי לחולות הנפט שהתגלו בקנדה תהיה תרומה משמעותית בייצוב שוק הנפט בעולם. חולות הנפט הקנדיים מכילים מרבצי ענק של זפת, או ביטומן, אשר ניתן להופכה באמצעות תהליך עיבוד מיוחד לנפט נוזלי רגיל. קנדה מחזיקה בשווה ערך של 180 מיליארד חביות נפט, המרוכזים בשלושה אזורים מרכזיים עיקריים ומוכחים – ב-Cold Lake, Athabasca, ו-Peace River. מרבצים אלה ממקמים את קנדה במקום השני בדירוג העתודות העולמי, לאחר ערב הסעודית, אשר שדות הנפט שלה מכילים כ-270 מיליארד חביות נפט. לקנדה יותר נפט מאשר לאיראן (130 מיליארד חביות), לעיראק (115 מיליארד חביות) ולכווית (101 מיליארד חביות).

משאית המעמסה 400 טון חול

חולות הנפט מהווים את התוספת החדשה הגדולה ביותר למאגרי הנפט העולמיים, וזאת למרות שהם מוכרים מזה דורות רבים. אולם עד לשנים האחרונות הם נחשבו למקור אנרגיה שאיננו כלכלי, ולכן לא נכללו במאזן העתודות העולמי. באחרונה, עקב האמרת מחירי הדלק והשיפורים הטכנולוגיים בהפקת הנפט מהחולות, הם הפכו למשאב רווחי וליעד "חם" עבור תעשיית הנפט העולמית. חברות ענק בתחום האנרגיה, בהן Total, Conoco-Phillips, Shell, Chevron ורבות אחרות, נמצאות כיום במרוץ גובר להבטחת חלקן בשדות הגדולים.

עבור השכנה מדרום, הלא היא ארצות הברית, חולות הנפט הקנדיים הם בעלי חשיבות אסטרטגית עליונה. ארה"ב מרגישה מאוימת מעצם תלותה במדינות נפט שברובן קיימים משטרים לא יציבים או עוינים, ולכן היא רוצה להבטיח כי חלק גדול ככל האפשר מתפוקת החולות יזרום אליה. שאיפה זו הביאה אותה למסלול של עימות מול סין, אשר גם היא מגלה עניין רב במקור הנפט החדש. עד היום השקיעה סין בשתי חברות מקומיות, העוסקות בכריית ביטומן ובצינור להולכת נפט מ-Athabasca לחוף האוקיינוס השקט.

כאמור, שיטות ההפקה של חולות הנפט משתפרות והולכות. שתי שיטות ההפקה העיקריות הן שיטת הכרייה ושיטת ה-In-Situ. שיטת הכרייה היא הוותיקה בין השניים, ומתבססת על כריית החול בדחפורי ענק והעברתו במשאיות הגדולות בעולם, שמטען כל אחת

טבעי ובניית התשתית לשם כך. אופטי-קנדה שותפה לפרויקט רחב היקף, המיועד להתחיל לייצר 72 אלף חביות נפט ליום בשנת 2007, ולהגיע לשיא של עד 240 אלף חביות נפט ליום עד לשנת 2015. תרומתם הפוטנציאלית של חולות הנפט הקנדיים למאזן הנפט העולמי אינה מוגבלת על ידי גודלם, שהוא רב מאוד, אלא על ידי היכולת התעשייתית להקים פרויקטים עצומים ועתירי משאבים, כדוגמת הפרויקט של אופטי-קנדה, בקצב הנדרש. לכן, ככל שמתבררת חומרתו של משבר הנפט בעולם, כך מופנים מאמצים בינלאומיים גוברים והולכים לפיתוח החולות. הפיתוח המואץ מאפשר הזדמנויות רבות בפרויקטים עצמם ובענפים המשרתים אותם, אך גם מציב אתגרים קשים, שהבולט בהם הוא מניעת אסון אקולוגי אדיר-ממדים באזורים רחבי הידיים ומשופעי הטבע של חולות הנפט.

הכותב הוא מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה בנושאי אנרגיה ויועץ לקרן אפסילון אנרגיה

מהן כ-400 טון, למפעלים רבי-קומות, שבהם מופרד הביטומן מהחול באמצעות סילוני מים רותחים ומעובד לאחר מכן לנפט סינתטי. אולם רק 20% מכלל הביטומן נמצא סמוך דיו לפני השטח כדי שאפשר יהיה לכוות אותו בשיטה זו. את היתר מפיקים באמצעות הזרמה תת-קרקעית של אדים (שיטת ה-In-Situ), המניידים את הביטומן לעבר בארות שאיבה.

בתחום זה ניתן למצוא גם מעורבות של טכנולוגיות מישראל: חברת אופטי-קנדה כורה נפט באמצעות שיטת הפקה משולבת, שבה באר השאיבה היא אופקית ומונחת במקביל לבאר הזרקת האדים. טכנולוגיה זו מבוססת על שיטת עיבוד חדשנית, שפותחה על ידי חברת האנרגיה הישראלית אורמת. שיטת העיבוד של אורמת מאפשרת את יצירתם והזרקתם של האדים המאפשרים את שאיבת הביטומן, ואת הפקתו של הנפט הסינתטי כמעט ללא שימוש באספקת אנרגיה חיצונית – דבר המפחית באופן ניכר את עלות המוצר של החברה, ומסיר את צוואר הבקבוק של הבטחת האספקה החיצונית של גז

לשכת המסחר ישראל-קנדה

הלשכה מטפחת את הקשרים בין שתי המדינות באמצעות ארגון משלחות של אנשי עסקים לקנדה, אירוח משלחות קנדיות בישראל ותמיכה בחברות ישראליות המבקשות לעשות עסקים עם קנדה

ע"ד יהודה רווה, נשיא הלשכה

עמוס כהן, מנכ"ל הלשכה

כנשיא לשכת המסחר ישראל קנדה אני שמח לציין כי מאז חתימת הסכם הסחר החופשי בין ישראל לקנדה, גדל מאזן הסחר בין שתי המדינות פי ארבעה, ולפי נתונים קנדיים הוא עבר את הסך של \$1,000,000,000 לשנה, אולם עדיין לא מיצינו את הפוטנציאל הטמון בהרחבת הקשרים העסקיים ההדדיים אפילו בחלקו הקטן.

לשכת המסחר מסייעת לפיתוח והידוק הקשרים העסקיים/כלכליים בין קנדה לישראל, בעיקר במישור הסקטור הפרטי, באופן שחברות קנדיות המעונינות לעשות עסקים בישראל או עם חברות ישראליות, וחברות ישראליות המעונינות בעסקים בקנדה, יכולות לקבל הכוונה וסיוע ברמה עקרונית מן הלשכה, כולל הפנייה למתנדבים וארגונים עסקיים בקנדה שקיבלו על עצמם לעסוק בכך.

המשקיעים הישראליים בגדל"ן בקנדה הפכו זה מכבר לשחקנים חשובים בשוק זה בהיקפים של מיליארדי דולרים, וחברות ענק ישראליות כמו טבע, ישכר, אמדוקס ואחרות, גם הן "גילו" את קנדה כמקום טוב לעשות בו עסקים.

ההשקה מחדש של לשכת המסחר קנדה ישראל בטורונטו בביתו של שגריר ישראל בקנדה אלן בייקר שפעל בצורה נמרצת כדי לגייס את המימון והאנשים להפעלת הלשכה והקמתו של הפורום הישראלי על ידי ישראלים נמרצים החיים בקנדה יסייעו ללא ספק להתפתחות הקשרים בין שתי המדינות בפריצת דרך חשובה השגנו הסכם עקרוני עם התאחדות חברות קנדיות CATA המאגדת למעלה מ-23,000 חברות קנדיות שלפיו הלשכה שלנו תסייע לחברות קנדיות שיהיו מעונינות בעסקים בישראל, ו-CATA תסייע ותיצור קשר לחברות ישראליות המעונינות בעסקים בקנדה, עם חברות המסונפות ל-CATA.

הקהילה היהודית בקנדה היא בין הקהילות החשובות בעולם, תומכת בישראל ורוצה בשגשוגה, וגם קבוצה גדולה של מאות אלפי אוונגליסטים קנדיים שמחים לסייע לכל עסק ישראלי-קנדי, והאתגר שלנו הוא לרתום את כל אלה לפיתוח הקשרים בין אנשי עסקים בשתי המדינות.

השנה אושרה הארכת ההסכם בין ממשלות קנדה וישראל למימון הקרן המשותפת למו"פ (CIIRDF) והוסכם על פתיחת קרן נוספת משותפת למדינת ישראל ולפרובינציית אונטריו. הארכת ההסכם הקיים באה לאחר בדיקה מעמיקה של פעילות הקרן. בבדיקה זו נמצא שפעילות הקרן היתה מוצלחת מאד ותרמה לעסקות בהיקף של מאות מיליוני דולרים לשתי המדינות מה שמלמד על הפוטנציאל והתועלת בשיתוף פעולה בין ישראל וקנדה.

ברצוני לציין במיוחד את פעילותה של חברת אורמת בקנדה. אורמת בשת"פ עם חברה קנדית מעורבת בפרוייקט ענק של הפקת נפט גולמי מחולות, בלונג לייק בפרובינציית אלברטה (בה יש התפתחות כלכלית עצומה) וכן בהקמת תחנת כוח. כמו כן כדאי להפנות תשומת לב לאולימפיאדת החורף שתתקיים בוונקובר בשנת 2010. ההכנות לאולימפיאדה כבר בעיצומן ויש באירוע זה הזדמנויות עסקיות רבות לחברות ישראליות, בעיקר בתחום האבטחה (Homeland Security). אנחנו, בלשכת המסחר והתעשייה ישראל קנדה, נשתדל לסייע לכל מי שמעוניין בעסקים עם קנדה בייצוא, השקעות וביבוא ובכל תחום עסקי אחר. אנו מסייעים במידע, בעצה, בפתיחת דלתות ובהזדמנויות עסקיות.

הלשכה מארגנת מידי פעם מפגשים שמטרתם להגדיל את המודעות לאפשרויות ולפוטנציאל העסקי שפעילות עם קנדה מבטיחה, ובין השאר מתארחים במפגשים אלה אישי ציבור וראשי המשק והכלכלה בישראל.

אני מזמין את כולכם להצטרף ללשכתנו וליהנות ממגוון השירותים שהיא מציעה.

בברכה,

יהודה רווה, ע"ד
נשיא הלשכה

הלשכה מארגנת פעמיים בשנה מפגש לא רשמי לחברי הלשכה שמעוניינים בכך, עם שגריר קנדה בישראל וצוות המשלחת הכלכלית של השגרירות.

- **מפגשים עם מעצבי מדיניות כלכלית ואנשי עסקים מובילים**
הלשכה מארגנת מפגשים עם מנהלים בכירים ומעצבי מדיניות. בפגישה האחרונה השתתפו ח"כ אברהם (בייגה) שוחט, שר האוצר לשעבר ומנכ"ל משרד האוצר, ד"ר יוסי בכר.
- **סמינר "לעשות עסקים עם קנדה" מאורגן אחת לשנה.**
- **ערב גאלה שנתי**

ערב הגאלה שארגנה הלשכה ב-2005, בהשתתפות שר החוץ הקנדי, שר התמ"ת דאז וראש הממשלה כיום, מר אהוד אולמרט, שגרירי שתי המדינות וצמרת עולם העסקים הישראלי, נחל הצלחה מרשימה. הערב הבא יתקיים ברבע האחרון של השנה, בהשתתפות השר לסחר חוץ של קנדה אשר מתוכנן להגיע לביקור בישראל. מידע שוטף על פעילות הלשכה והפניות למקורות מידע על קנדה ניתן לקבל מנציגי הלשכה.

כתובת הלשכה:

בן יהודה 32, תל אביב 63805, בית אל-על חדר 1104
טל. 03-6202544, פקס: 03-6202513
דוא"ל: info@israel-canada.org

לפרטים נוספים:

www.israel-canada.org

לשכת המסחר והתעשייה ישראל-קנדה היא עמותה עצמאית של אנשי עסקים, הפועלים לקידום הסחר והעסקים בין ישראל לקנדה. בראש הלשכה עומד עו"ד יהודה רווה, ומנהלה הוא מר עמוס כהן. מר יעקב קינצלר הוא נציגה של הלשכה בקנדה.

הלשכה עומדת בקשר שוטף עם המשלחות הכלכליות של קנדה בישראל ושל ישראל בקנדה, וכן עם לשכת המסחר קנדה-ישראל בטורונטו, אשר הופעלה מחדש בימים אלה ביוזמתו של שגריר ישראל בקנדה, מר אלן בייקר, עם הפורום הישראלי המאגד אלפי ישראלים המתגוררים בקנדה, ועם הגורמים הפעילים בתחום סחר החוץ.

פעילותה העיקרית של הלשכה היא סיוע לחברות ישראליות ביצירת קשרים עסקיים בקנדה. סיוע זה נעשה בצורה פרטנית, בשלושה מישורים:

- **הסתייעות במתנדבים קנדיים:** הלשכה יזמה את פרויקט "Shake hands with Israel's Industry", שבו נקראו יהודים ונוצרים תומכי ישראל להתנדב לסייע לחברות ישראליות ביצירת קשרים עסקיים בקנדה. ללשכה מאגר של קרוב למאה אנשי עסקים קנדיים, שהתנדבו לפרוייקט זה. הסיוע שנותנים המתנדבים כולל עזרה חד פעמית ביצירת קשר מתאים על פי יכולותיו של המתנדב, ו/או ליווי מתמשך של חברה ישראלית.
- **הפניה ישירה:** הלשכה שומרת על קשר ישיר עם חברות בקנדה, ויכולה להפנות אליהן חברות מישראל.
- **סיוע מקצועי בתשלום:** הפניה לחברות ולאנשי עסקים קנדיים העוסקים ביצירת קשרים עסקיים, תמורת תשלום. ללשכה יש קשר עם חברות ואנשי עסקים בעלי התמחויות בענפים שונים. בנוסף, חתמה הלשכה על הסכם עם ארגון CataAlliance, המאגד כ-23 אלף חברות קנדיות. הארגון הקנדי מסייע לחברות ישראליות ליצור שיתופי פעולה עם חברות קנדיות, והלשכה תסייע לחברות קנדיות ליצור שיתופי פעולה עם חברות ישראליות, ולנצל את הסכם הסחר החופשי הכפול שיש לישראל (עם צפון אמריקה ואירופה) כדי להרחיב את הייצוא לאירופה. את ההסכם יזם אפרים שוהם, הנספח המסחרי של ישראל בקנדה.

פעילויות נוספות של הלשכה

הפקת ידיעון חודשי (Newsletter), הכולל מידע על התפתחויות בתחום העסקי/כלכלי/פוליטי בין ישראל לקנדה, משלחות מתוכננות ועוד. החומר לידיעון מתקבל מהשגרירויות, הנציגים הכלכליים, משרד החוץ, כתבות בעיתונות ועוד. הידיעון נשלח בדואר אלקטרוני אחת לחודש. ההרשמה לקבלת הידיעון פתוחה לכל, והמעוניינים לקבלו מתבקשים לשלוח בקשה בדואר אלקטרוני לכתובת: info@israel-canada.org

- **ארגון משלחות אנשי עסקים**
- **יצוא תכשיטים:** לאור ההתעניינות הרבה של חברות תכשיטים ישראליות בשוק הקנדי, ארגנה הלשכה באוקטובר 2005 משלחת של חברות תכשיטים ישראליות לקנדה. לכל חברה שהשתתפה במשלחת תואמו פגישות עם חברות קנדיות (רשתות חנויות, יבואנים, סטונאים). הפגישות התקיימו במונטריאול ובטורונטו. בעקבות פעילות זו יצרה הלשכה קשרים עם חברות תכשיטים קנדיות רבות, והיא ממשיכה לטפל בפניות של חברות תכשיטים ישראליות.
- **אבטחה (Homeland Security):** הלשכה תסייע בארגון משלחת של חברות ישראליות בתחום האבטחה לקנדה, המתוכננת לנסוע בסוף השנה. את המשלחת יזם הנספח המסחרי של ישראל בקנדה - אפרים שוהם.

■ **אירוח משלחת של רשויות מוניציפאליות קנדיות (EMC):** ביוזמת לשכת המסחר, תבקר בישראל משלחת של ארגון הרשויות המוניציפאליות של קנדה. ארגון זה מוציא בכל שנה משלחת של מנהלים בכירים לביקור במדינה זוה, כדי ללמוד מהניסיון של רשויות מוניציפאליות במדינות אחרות. באוגוסט 2007 מתוכננת להגיע לישראל משלחת של הארגון. חברי המשלחת מתעניינים בעיקר בפתרונות חדשניים לבעיות איכות הסביבה, טיפול במים וכדומה. שולחן עגול לחברי הלשכה עם שגריר קנדה בישראל

תיירים בין הקרחונים

העמוקים של האי באפין (Baffin) ליד נהר קלייד (Clyde River), מפרץ פלי (Pelly Bay), ושייטים אמיצים במיוחד יכולים אפילו לצאת בשיט מודרך אל האי אלסמר (Ellesmere Island), ממש ליד הקוטב.

טיולים מיוחדים מאורגנים אל שדות הקרח הצפוניים, חלקם בעזרת מזחלות כלבים, שבהם נפגשים המים, הקרחונים וחיות הבר המפליאות בעולם: כלבי ים, לווייתנים, דובי הקוטב ועוד. נקודות המוצא העיקריות הן: Lancaster Sound ליד Arctic Pond Inlet, Resolute ו-Bay. המקומות המומלצים לצפייה מקרוב בלווייתנים הם באפין, מפרץ איזבלה (Isabella Bay) ליד קלייד ריוור ולאורך חופי האי Somerset Island.

תיירות הצילום היא אחד מסוגי התיירות הייחודיים של נונאוט. האזור הארקטי מעניק לצלמים חובבים הזדמנות נדירה לצלם טבע פראי, שלא נפגע על ידי תיעוש או התיישבות עירונית וחקלאית. אורך היום בעונות הקיץ והאביב, והאוויר הצלול – באזורים אלה אין זיהום אוויר ואין עננים בעונות החמות – מבטיחים תנאי צילום אופטימליים. בזכות שעות הזריחה והשקיעה הארוכות, יכולים גם צלמים חובבים לקבל תמונות מרהיבות ביופיו. ראוי לציין שהממשלה מעודדת גם תיירות ספורטיבית, שקשה למצוא במקומות אחרים בעולם: תיירות דיג ותיירות ציד עדרי קאריבו, אשר בעונת הנדודים חוצים את הטונדרה בעדרים בעלי אלפי פרטים בכל עדר.

מידע על אפשרויות טיול, תיור, הגעה ושירותים, ניתן למצוא באתר הממשלה: אתר משרד התיירות (www.nunavuttourism.com) ואתר רשות הפארקים הלאומיים (www.nunavutparks.com). חשוב לזכור: אסור להביא לונאוט אלכחול, ואסור להוציא ממנה אוכל – כדי לעשות זאת צריך להצטייד ברשיון יצוא.

קנדי לפיתוח התיירות המקומית – כענף הייצוא העיקרי של נונאוט. במסגרת זאת אורגנו מחדש הפארקים הלאומיים, הוקם משרד תיירות, ובימים אלה עומד להתקבל החוק המסדיר את תקני התיירות: בתי מלון, מדריכים, שירותים לתיירות ועוד. הממשלה הקימה שני אתרי אינטרנט, שבהם ניתן לקבל מידע מלא על שירותי תיירות, בתי מלון, דרכי הגעה, כתובות, אתרי ביקור מומלצים, מדריכים, חברות תעופה ועוד.

בנונאוט, ראוי לזכור, קיימים 28 ישובים בלבד, והקשר ביניהם הוא אווירי או ימי בלבד – באזור אין כבישים, דרכים או מסילות רכבת. הפרובינציה מחזיקה בכמהצית מכל קו החוף של קנדה, הכוללת מפרצים, איים, שפכי נהרות ופירודים עמוקים. התיירות המקומית ממוקדת כיום בכמה חוויות עיקריות: מסעות בטבע באמצעות קיאקים – כלי השיט אשר הומצא לפני אלפי שנים על ידי בני האינואיט, ואומץ בגרסאות החדשות על ידי קהיליית השייטים הספורטיביים. אתרים מומלצים לשיט קיאקים כוללים את הפירודים

פרובינציית נונאוט, מדינת האינואיט היחידה בעולם, מציעה תיירות הרפתקנית הכוללת שיט קיאקים בין לווייתנים ודובי קוטב, מסע במזחלות כלבים ואפילו ציד קאריבו בעונת הנדידה

אבנר גדות

אחד מהמשאבים הטבעיים המיוחדים ביותר בקנדה, הוא מיקומה – או לפחות מיקומן של הטריטוריות הצפוניות, הנמצאות בחלקן ממש בחוף הקוטב הצפוני. תיירות הקוטב דומה במובנים רבים לטיולי הרפתקאות מדבריים, והאטרקציה העיקרית שלה היא חוויית טבע מהממת – לא בתי קזינו, ארמונות מלכים או מוזיאונים נדירים. בחמש השנים האחרונות נעשים מאמצים מיוחדים לקדם את התיירות הארקטית, במיוחד מאז הקמתה של מדינת נונאוט, שהיא מדינת האינואיט (אסקימוסים) היחידה בעולם, הנחשבת החל משנת 1999 לפרובינציה עצמאית בפדרציה של קנדה.

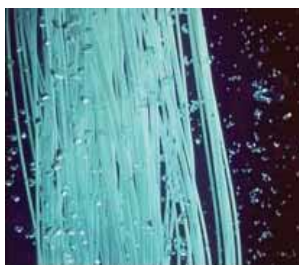
פירוש המילה נונאוט (Nunavut) בשפת האינואיט, הוא "אדמתנו". גודלה של נונאוט הוא כחמישית מגודלה של קנדה. הטריטוריה משתרעת על גבי יותר מ-2 מיליון קמ"ר, כמעט כגודלה של כל אירופה המערבית, ומתגוררים בה 30 אלף תושבים בלבד – כ-85% מהם הם בני אינואיט. המשטר בנונאוט הוא פרלמנטרי: הבחירות לבית המחוקקים הן לא מפלגתיות אלא אישיות, וראש הממשלה נבחר מבין המחוקקים. ליד ראש הממשלה פועלת מועצה מייצגת של 11 ראשי שבטים. בטריטוריה קיים מושל מטעם מלכת בריטניה, אולם תפקידו סמלי בלבד. תקציב המדינה ניתן על ידי הממשלה המרכזית של קנדה.

ממשלת נונאוט עושה מאמצים רבים לפתח את התיירות לאזור. בהצעת התקציב לשנת 2007-2006, היא הקציבה 2.5 מיליון דולר

חבל על כל טיפת... מי שפכים: סיחזור מים בטכנולוגיית ZENON של חברת ZENON

חברת זנון הקנדית, המובילה העולמית בתחום השבחת מים וטיהור שפכים, מבצעת ניסוי משותף עם מקורות לטיפול מתקדם במי קולחים ומי-ים, במטרה להפחית את עלות הייצור ולייעל את הטיפול במים

במים לצורכי השקיית חלק משטחי הגינון העירוני בכל רחבי ירושלים. גם בטריטוריה החדש בנמל התעופה בן גוריון יופעל בקרוב מתקן ממברנלי של חברת זנון. הממברנות יותקנו במתקן החדש לטיפול בשפכי רשות שדות התעופה והתעשייה האווירית. באמצעות הממברנות יגיעו המים לאיכות קולחים מעולה, שתאפשר השקיית כל שטחי הגינון ואספקת מים מושבים למגדלי הקירור. באמצעות טכנולוגיית MBR, צפויה רשות שדות התעופה להיות הגוף הראשון בישראל שיבצע מיחזור מים מלא ללא שפיכה/פגיעה בסביבה, תוך חיסכון רב בקניית מים שפירים.

"במסגרת הפעילות מול המגזר הציבורי, החברה משתפת בשני פרויקטים של מקורות – מתקן הדגמה שפועל באתר שפדן בראשון לציון ומיועד להשבחת מי קולחים, ומתקן הדגמה נוסף אשר הוקם באשדוד ומעניק קדם-טיפול בתהליך התפלת מי-ים. היקף הפרויקט המשותף נאמד בכשני מיליוני דולרים קנדיים, והוא קיבל את תמיכת הקרן הדו-לאומית קנדה ישראל לשיתוף פעולה טכנולוגי (CIIRDF)", מספר ארביב.

"מדובר בשיתוף פעולה פורה בין שתי חברות בעלות ניסיון רב, אשר נועד למנוע את המשך המלחמת מי התהום. אינטגרציה של טכנולוגיות ממברנליות שונות תביא לחיסכון רב בעלויות ההקמה והתפעול של המערכים הקיימים היום, ולייצור מים נוספים למדינת ישראל בעלות שווה לכל נפש. בחברת זנון מקוויים שתוצאותיו של שיתוף הפעולה יסייעו בפיתוח ממברנות מסוג חדש עבור השוק העולמי".

מנכ"ל החברה מוסר, כי הצפי לשנים הקרובות מראה שכל תעשיית המים תעבור בקרוב לשימוש בממברנות ובמיוחד באזור הים התיכון, שבו המים הם משאב מתכלה ובמחסור. לצורך כך, מרחיבה החברה את פעילותה וקולטת מהנדסים וטכנאים נוספים.

מופיעה ברשימת מאה המעסיקים הטובים ביותר בקנדה, פועלת ביותר מ-45 מדינות, מעסיקה מעל 1,400 עובדים ומכירותיה השנתיות מסתכמות בכרבע מיליארד דולרים קנדיים. לפני כחודשיים נענתה החברה לבקשת המיזוג של חטיבת המים בתאגיד הטכנולוגיה האמריקאי GE, תמורת 760 מיליון דולר קנדי.

ניסוי טכנולוגי עם מקורות

זנון החלה לפעול בישראל בשנת 2000. השוק הישראלי ה"צמא למים" התעניין מאוד, וגילה פתיחות מלאה לטכנולוגיה המבטיחה. ב-2005 הוקמה החברה הבת הישראלית זנון סיסטמס. מנכ"ל החברה, רועי ארביב, מספר כי בארץ החברה מתמקדת בעיקר בנושאי טיפול בשפכים, השבחת קולחים וקדם-טיפול למתקני התפלה. "הסניף הישראלי עוסק כיום בהקמה ובתפעול של מספר פרויקטים בארץ".

מהן הפעילויות העיקריות של זנון בישראל?

"החברה מספקת מתקני טיהור ממברנליים לחברות תעשייה דוגמת טבע, תרכובות ברום, כימאגיס ועוד. זכינו בפרויקט להקמת מתקן לטיפול במי שפכים בשכונת הר-חומה. המתקן מטפל בשפכים בנפח של עד 5,000 קו"ב ביממה, באמצעות ביו-ריאקטור ממברנלי מסוג MBR. המתקן יטהר את השפכים עד לרמה המאפשרת שימוש חוזר

אחת מהחברות המובילות בעולם בתחום הטיפול במי שתייה, טיהור שפכים והשבת מים, היא חברת זנון אנווירונמנטל הקנדית (ZENON Environmental), אשר פיתחה טכנולוגיות חדשניות, אמינות, זולות וקלות לתפעול לצורך הגדלת היצע המים בעולם. זנון היא חברה מובילה בשוק בזכות טכנולוגיית הממברנות ZEEWEED ULTRAFILTRATION, שפיתחה.

החברה נוסדה בשנת 1980 בעיירה אוקוויל (Oakville), אונטריו. בעשור הקודם הציגה החברה טכנולוגיה מהפכנית של ממברנות המבוססות על סיבים חלולים (Hollow Fiber Membrane) שטבולים בתוך מיכל הטיפול. הסיבים מכילים מיליארדי נקבים מיקרוסקופיים, המייצרים מכשול פיסי למעבר זיהומים. ואקום הנוצר בתוך הצינורות גורם ליניקת המים פנימה, ולדחיית המזהמים על ידי הממברנה (קרום פלסטי מיוחד) המצפה את הצינורות. בשיטה זו מושג פיתרון סינון יעיל וחסכוני לעומת טכנולוגיות אחרות, שבהן המים המזוהמים מסוננים באמצעות מצע חול או צינורות חלולים בשיטת הדחיסה. ממברנות זנון הביאו לפריצת דרך, ששינתה את פני תעשיית הטיפול במים בעולם.

בזכות הטכנולוגיה שפיתחה, זנון מפגינה בעקביות צמיחה בקצב של כ-20% בשנה והיתה מעורבת בהצלחה בפרויקטים רבים המטפלים במים, החל ממכמיות של 5,000 גלון מעוקבים ועד לפרויקטי ענק של 75 מיליון גלון מעוקבים של מים ליום. המודל העסקי של זנון מותאם לדרישות הלקוח. בחמש השנים האחרונות סיפקה החברה יותר מ-400 התקנות לטיפול במי שתייה או במי שפכים. החברה